

ώνειρεύθη. Ποῖον μυστήριον ἢ ποῖαν ἰδιοτροπίαν τῆς τύχης ἐκρυσπεν ἡ παράδοξος αὕτη ἀποστολή; «Ἡ μία κάμνει ἐν προσκέφαλον καὶ ἡ ἄλλη μὲ τὸ δίδει· ἐκεῖνη ἐργάζεται ἐπὶ ἓνα μῆνα, καὶ ἐνῶ τὸ ἐργόχειρόν της ἐτελείωσεν, ἡ ἄλλη εἶναι κάτοχος αὐτοῦ.» Βεβαίως τὸ μυστήριον τοῦτο ἥρκει νὰ βασανίσῃ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου· ὅθεν ὁ νεανίας ἐζήτει διαφοροτρόπως τὴν κλεῖδα τοῦ θορυβοῦντος αὐτὸν αἰνίγματος.

Παρατηρῶν τὸ προσκεφάλαιον, εὔρε τὴν διέθυνσιν τοῦ πωλήσαντος αὐτὸ ἐμπορίου. Ἐδραμεν ἀμέσως εἰς ἀναζήτησίν του, καὶ ἠρώτησεν ἂν τὴν πρῶαν εἶχε πωλήσει εἰς Κυρίαν τινὰ κεντητὸν προσκέφαλον, τὸ ὁποῖον περιέγραψεν εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἔμπορος τὸ ἀνεγνώρισεν. Ἀλλ' ὅταν ἀκολούθως ἠρώτησεν τίς εἶχε κατασκευάσει τὸ προσκέφαλον καὶ πόθεν προήρχετο, ἔλαβεν ἀπαντήσεις περιωρισμένας, καθότι δὲν ἐγνώριζεν ὁ ἔμπορος τὴν ἐργάτιν.

Ὁ Βαλεντίνος ταχέως ἐμάντευσεν ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τοῦ ἐμπορίου, τὸν ὁποῖον ἐξέταξε, μυστήριον, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπόπτειε καὶ τὸ ὁποῖον πολλοὶ ἄλλοι ἀγνοοῦσιν, ὅτι ὑπάρχει ἐν Παρισίοις μέγας ἀριθμὸς γυναικῶν καὶ νεανίδων ἀπόρων, αἰτινες, καὶ τοὶ ἔχουσιν εἰς τὸν κόσμον τάξιν καλὴν καὶ ἐνίοτε διακεκριμένην, ἐργάζονται κρυφίως διὰ νὰ ζῶσιν. Οἱ ἔμποροι μεταχειρίζονται οὕτω, μὲ μικρὰν ἀντιαντιμισθίαν, ἐργάτιδας· πολλὰ οἰκογένεια, ζῶσαι οἰκονομικῶς καὶ δίδουσαι ἐν τούτοις συναναστροφὰς τὸ ἑσπέρας, διατηροῦνται ἀπὸ τὰς κόρας τοῦ οἴκου αὐταὶ ἀδιακόπως κρατοῦσι τὴν βελόνην, πλὴν δὲν εἶναι τόσοι πλούσιοι ὥστε νὰ φοροῦν ὅσα κατασκευάζουν· ἐκείνη, θυγάτηρ εὐγενῶν προγόνων, ὑπερήφανος διὰ τοὺς τίτλους καὶ τὴν καταγωγὴν της, κεντᾷ μανδύλιον αὐτῇ, τὴν ὁποίαν θαυμάζομεν εἰς τοῦ χοροῦς, ἢ τόσοι εὐθυμοὶ καὶ τόσοι φιλάρεσκοι, κατασκευάζει τεχνιτὰ ἄνθη καὶ πληρόναι διὰ τῆς ἐργασίας της τὸν ἄρτον τῆς μητρὸς της· μία ἄλλη, ὀλίγον πλουσιωτέρα, ζητεῖ νὰ κερδίσῃ περίσσειμά τι διὰ τὴν ἐνδυμασίαν της· οἱ ἔτοιμοι πῖλοι καὶ διάφορα κεντήματα, τὰ ὁποῖα βλέπομεν ἐκτεθειμένα εἰς τὸ ἐργαστήριον, καὶ τῶν ὁποίων οἱ διαβάται ζητοῦν τὸ τίμημα πρὸς διασκέδασιν, εἶναι ἔργα κρύφια, ἐνίοτε εὐσεβῆ, χειρὸς ἀγνώστου. Ὀλίγοι ἄνδρες ἔβηλον συγκατατεθῆ νὰ κάμουν τοιαῦτα ἔργα καὶ μείνῃ ἀποροὶ ἀπὸ ὑπερηφάνειαν εἰς παρομοίαν περισσιν. Ἐνίοτε νέα τις γυνὴ συναντᾷ φίλην τῆς παιδικῆς ἡλικίας της, ἀπορον καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην ὀλίγων χρημάτων· μὴ δυναμένη νὰ τῇ δανείσῃ ἡ ἰδία, πῇ

λέγει τὴν μέθοδόν της, τὴν ἐνθαρρύνει, τῆς ἀναφέρει παραδείγματα, τὴν ὁδηγεῖ εἰς τινὰ ἔμπορον, τῆς προμηθεύει μικρὰν πελατείαν· μετὰ τρεῖς μῆνας ἡ φίλη της εὐρίσκεται εἰς ἄνετον κατάστασιν καὶ προσφέρει εἰς ἄλλην τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν. Τὰ τοιαῦτα παραδείγματα συμβαίνουν καθ' ἑκάστην; κανεῖς δὲν τὸ γνωρίζει καὶ τοῦτο ὠφελεῖ· καθότι οἱ φλύαροι, οὔτινες ἐντρέπονται νὰ ἐργάζωνται, θὰ κατάρθουν νὰ ἀτιμάσωσιν ὅτι ὑπάρχει ἐντιμότερον ἐν τῷ κόσμῳ.

—Πόσος καιρὸς χρειάζεται περίπου, ἠρώτησεν ὁ Βαλεντίνος, διὰ νὰ κατασκευάσῃ τις προσκέφαλον καθὼς αὐτὸ περὶ τοῦ ὁποίου σὰς ὁμιλῶ, καὶ τί κερδίζει ἡ ἐργάτις;

—Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος, διὰ νὰ κατασκευασθῇ προσκέφαλον ὡς αὐτὸ, χρειάζονται δύο μῆνες ἢ ἐξ ἑβδομάδες περίπου· ἡ ἐργάτις πληροῖναι τὸ ἔριόν της, ἐπομένως ὀλιγοστεύει τὸ κέρδος της· τὸ καλὸν ἔριον πληρόνεται δέκα φράγκα τὴν λίτραν· τὸ ἐρυθρὸν δεκαπέντε φράγκα. Διὰ τὸ προσκέφαλον τοῦτο χρειάζεται μία λίτρα καὶ ἡμίσεια ἐρίου τὸ πολὺ, καὶ θὰ πληρωθῇ τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα φράγκα εἰς τὴν ἐπιδεξίαν ἐργάτιδα.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ALFRED DE MUSSET.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

ΖΩΙΚΟΣ ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. ἴδε φυλλάδ. 6.)

Μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας καὶ πέντε μηνῶν ἐρεύνας ἐπὶ ματαίῳ γενομένης, ἡ μικτὴ ἐπιτροπεία, ἥτις συνέκειτο ἐκ τινῶν μελῶν τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τινῶν Καθηγητῶν τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς, ἐπιφορτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἵνα ἐρευνήσῃ τὸ σύστημα τοῦ Μεσμέρου, ἐδημοσίευσεν τὴν ὑπὸ τοῦ Βαλλῦ (Bailly) συνταχθεῖσαν ἐκθεσιν (11 αὐγούστου 1784) καὶ ἔχουσιν ὡς ἐξῆς.

Ἡ ἐπιτροπεία ἀποφαίνεται ὅτι α. Τὸ αἷτιον, ὅπερ κατὰ τὸν Μέσμερον ἐνεργεῖ, εἶναι ἀνύπαρκτον.

β'. Τὰ παρατηρηθέντα φυσιολογικὰ γινόμενα ἐν ταῖς πρὸς τοῦτο ὀρισμέναις αἰθούσαις προήρχοντο μόνον ἐκ τῆς ἐπενεργείας τῶν ψαύσεων, τῆς φαντασίας καὶ τῆς μιμήσεως.

γ'. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἦσαν κινδυνώδη.

δ'. Αἱ θεραπείαι, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος, οὐδεμίαν ἀξίαν εἶχον.»

Ἡ ἔκθεσις αὕτη ὑπεγράφη παρὰ τῶν ΚΚ. Φραγκλίνου, Βαιλῦ, Δ' Ἀρσέτου, Λαβοαζιέρου, Σαλλίνου, Βορῦ, Λεροά, Μαγαύλτου καὶ Γυλλοτίνου· ἡ δὲ Βασίλική Ἑταιρία τῆς Ἱατρικῆς ἔγραψεν ὡσαύτως, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ἑτέραν ἔκθεσιν, ἥτις τὰ αὐτὰ συμπεράσματα ἐπεκύρου.

Καὶ τοι δὲ ὑπαρχουσῶν τοιούτων πανθῆμων καὶ ἐπιστήμων ἀποφάσεων τῶν ἐπιφανεστέρων ἐπιστημονικῶν συλλόγων, πάλιν ὁ Μίσμερος ἐξηκολούθησε γράφων, θεραπεύων ἀσθενείας καὶ διαδίδων τὰ δόγματα του διὰ παντός τρόπον. Ἀλλὰ, μὴ συμβίβασθεις μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ἵνα πωλήσῃ τὸ μυστήριον αὐτοῦ, ὡς ἔλεγε, μετεβίβασεν αὐτὸ εἰς συνδρομητάς, παρ' ὧν ἔλαβε πλείονα τῶν 340,000 φράγκων. Πολλοὶ δ' ἑταιρίαι, καλούμεναι ἑταιρίαι ἀρμοσίας, συνεστήθησαν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Γαλλίας καὶ τῶν βορείων χωρῶν, ἐξ ὧν ἡ ἐν Ἀργεντοράτῳ (Strasbourg) ὑπῆρξεν ἡ εὐκλεσεστέρη. Ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς κατήντησε τότε τοῦ συρμοῦ, ἐγένετο ἐν ὑπολήψει, διεδόθη πολὺ καὶ εἰλικυε τὰ πλήθη, ἀκολούθως δὲ παρήκμασε.

Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος, καθ' ὃ οἱ σοφοὶ τῆς Γαλλίας κατεδίκαζον ἐν Παρισίοις τὸν Μεσμερισμὸν, ἀνακάλυψις τις, γενομένη ὑπὸ τινος ἀξιωματικοῦ, τοῦ ἐκ Πουίσηγύρας Χαστενέτου (Chastenet Puysegur), ἔμελλε νὰ μεταμορφώσῃ ἐντελῶς τὸ σύστημα τοῦ Γερμανοῦ ἱατροῦ καὶ νὰ παραγάγῃ νέαν ἐποχὴν τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, ἣν δὲ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἡ τεχνητὴ νυκτοβασία, ἥ ὁ φωτεινὸς ὕπνος. Νέος τις χωρικὸς τῆς Βυσαγκίας, παρὰ τὸ Νοβιδόουνον (Soisson), Βίκτωρ καλούμενος, ἐχρησίμευσεν ὡς τὸ πρῶτον παράδειγμα τῆς παραδόξου ταύτης καταστάσεως καὶ τῶν υπερφυσικῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς. Ἔτερα γινόμενα, ὅμοια τούτῳ, προσετέθησαν, καὶ πάντα ἡ προσοχὴ τῶν μαγνητιστῶν ἐστράφη ἔκτοτε πρὸς τὸ παράδοξον αὐτὸ φαινόμενον, οὐτινος ἡ ἐπανάληψις καὶ ἡ νέα θεωρία ἀποτελεῖ δευτέραν ἐποχὴν· τρίτη δ' ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1813 δημοσιεύσεως τῆς κριτικῆς ἱστορίας τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ ὑπὸ Δελεύζου (Deleuze), ὁπότε καὶ μαθήματα ἐδιδάσκοντο δημοσίᾳ ὑπὸ τοῦ Βερτράνδου καὶ Δυποτέτου, καὶ πειράματα νυκτοβασίας ἐξετελέσθησαν εἰς πολλὰ νοσοκομεία τῶν Παρισίων. Ὅθεν ἐν ἔτει 1825 ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς ἐκτίσαστο δυνάμει νέας καὶ ἀπετόλμησε νὰ ἐμφανισθῇ καὶ πάλιν εἰς τὰς ἀκαδημίας, αἵτινες τόσον κακῶς ἄλλοτε ἀπέβαλλον αὐτόν. Εἶχε δὲ μεταμφιεσθῇ, τῇ ἀληθείᾳ, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἤλπιζε νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ.

Ἱατροὶ τινες, ὁ Φοασσάκ, προσεκάλεσε συνάμα τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τὴν Σχολὴν τῆς Ἱατρικῆς νὰ ἐξετάσωσιν ἐκ νέου τὸν ζωϊκὸν μαγνητισμὸν, καὶ ἡ μὲν Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν ἐξέφρασεν αὐτῷ εὐχαριστίας, ἡ δὲ Σχολὴ τῆς Ἱατρικῆς, μετὰ πολλὰς ἀντιστάσεις, διώρισεν ἐπιτροπείαν πολυμελῆ ἐκ τῶν σοφωτέρων μελῶν τῆς.

Αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπείας ταύτης διήρκεσαν πενταετίαν καὶ μόλις κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1831 παρουσίασεν εἰς τὴν Σχολὴν τὸ περιγενόμενον τῶν ἐρευνῶν τῆς, διὰ τοῦ εἰσηγητοῦ Οὐσσωνος (Husson).

Ἡ ἔκθεσις αὕτη τοῦ Κ. Οὐσσωνος διέφερε τῆς τοῦ Βαιλῦ, καθότι τὰ συμπεράσματα ἦσαν ἀρκούντως ἐπωφελῆ διὰ τὸν ζωϊκὸν μαγνητισμὸν, ὠμολογοῦντο δηλονότι πραγματικά, τινὰ τῶν διαφιλονεικουμένων φαινομένων τῆς νυκτοβασίας· διὸ ἡ Ἱατρικὴ Σχολὴ δὲν ἐπέτρεψε τὴν τύπωσιν τῆς ἐκθέσεως, ἥτις κυρίως μαρτυρεῖ τὴν γνώμην τοῦ εἰσηγητοῦ.

Μετὰ ἐξαετίαν (ἐν ἔτει 1835), ἐκλήθη ἐκ δευτέρου ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡ Ἱατρικὴ Σχολὴ ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Βέρνα, καὶ ἐγένετο μὲν ἀπάντησις, καταδικάζετο δὲ ὀριστικῶς ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς. Εἰσηγητῆς τότε ἦτο ὁ ἐξ Ἀμβιανῆς Δουβοά (Dubois d'Amiens).

Ἄλλ' ἐν τούτοις αἱ συζητήσεις δὲν ἔπαυον, καὶ αἱ γινώμαι τῶν ἐπιστημόνων ἦσαν διηρημέναι. Τοιαύτη δὲ τοῦ ζητήματος κατάστασις ἠνάγκασε τὸν Βυρδίνον (Burdin), μέλος τῆς Ἱατρικῆς Ἀκαδημίας, νὰ θέσῃ βραβεῖον διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἵνα ἔλθωσιν οὕτως εἰς πέρας αἱ ἀτελεύτητοι αὐταὶ συζητήσεις. Κατέθηκε λοιπὸν ἐξ ἰδίων εἰς τὸν συμβολαιογράφον Ἀύλιγον (Haylig) τρεῖς χιλιάδας φράγκων, ἵνα λάβῃ ταῦτα ὅστις, μαγνητισθεὶς ἢ μὴ, καὶ κοιμώμενος ἢ ἐγρηγορῶς, δυνήθῃ ν' ἀναγνώσῃ, ἄνευ τῆς βοήθειας τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐνώπιον ἀκαδημαϊκῆς τινος ἐπιτροπείας.

Τὸ διαγώνισμα τοῦτο, προκηρυχθὲν δημοσίᾳ τῇ 5 Σεπτεμβρίου 1837, διήρκεσεν ἐπὶ δύο ἔτη.

Καὶ πολλοὶ μὲν διηγωνίσθησαν· ἐν πρώτοις δὲ ἡ νέα Πιγεαίρη (Mlle Pigeaire) μετέβη ἐκ Μοντπελλιέρου (Montpellier) εἰς Παρισίους, καὶ προεκλήρυσεν ὅτι ἔμελλε ν' ἀναγνώσῃ ἐνώπιον ἐπιτροπείας, ὡς ἔπραξεν ἐνώπιον πάντων τῶν συντακτῶν τῶν ἐφημερίδων τῆς πρωτεύουσας, τῶν Βουλευτῶν καὶ Γερουσιασῶν, τῶν σοφῶν καὶ πλείστων ἄλλων, ἔχουσα κεκαλυμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ παχείας καὶ μεγάλης ταινίας ἐκ μεταξόχρονου (βελούρου). Καὶ ἡ μὲν περικαλλῆς αὕτη ταινία δὲν ἤρρεσε τῇ ἐπιτροπείᾳ· ἐπειδὴ δὲ ἡ κυρία Πιγεαίρη ἐβεβαίωσεν ὅτι μὲ ἄλλην ταινίαν

δὲν ἡδύνατο ν' ἀναγνώσῃ, ἐπιστεύθη καὶ ἀπηλλάγη καὶ τοῦ κόπου. Ἐγένοντο δὲ καὶ πολλαὶ ἄλλαι τοιαῦται προτάσεις, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος.

Ἡ δὲ νέα Διάνα (*Mlle Diana*) ὑπῆρξεν ἡ τελευταία περιέργος διαγωνίστρια, ἥτις ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην της ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ διδάκτορος Τέστη. Δυσχυρίζετο αὕτη ὅτι, κοιμωμένη τὸν μαγνητικὸν ὕπνον ἐπὶ δέκα περίπου λεπτά, ἡδύνατο ν' ἀναγνώσῃ λέξεις γεγραμμένας καὶ κεκλεισμένας ἐντὸς θήκης χαρτίνης, παχείας καὶ ἀδιαφανοῦς. ἀλλὰ καὶ αὕτη, μετὰ μιᾶς ὥρας προσδοκίαν τῶν περιστώτων, οὐδὲν κατώρθωσεν. Ὁ μαγνητιστὴς αὐτῆς ἐβεβηκίον ὅτι ἐφαίνετο αὐτῷ παράδοξος ἡ ἀποτυχία, ἀλλὰ μόνος αὐτὸς ἐφρόνει οὕτως.

Τοῦ διαγωνίσματος λήξαντος τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1840, ὁ ἐντιμος ἀγωνοθέτης, μεταβάς εἰς τοῦ συμβολαιογράφου Ἀυλίου παρὲλαβε τὸ καταβληθὲν ποσὸν τῶν 3000 φράγκων. Οὐδεὶς δὲ δύναται ν' ἀμφισβιάσῃ ὅτι ὁ σοφὸς οὗτος ἀκαδημαϊκὸς μετεχειρίσθη ὅπλα ἀκαταμάχητα.

« Ἐν ἔτει 1841, λέγει ὁ Α. Πείστης, προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ ἐνθέρμου ζηλωτοῦ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ Κ. Φραππάρτου νὰ βεβαιωθῇ, ἰδίως ὁμασιν, ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐπὶ νέας νυκτοβάτου, πρὸ μικροῦ ἀφίχθεις ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐνθα ἐκέκνητο φήμην μεγάλην, περὶ τῆς διὰ κεκλεισμένων ὀφθαλμῶν ἀναγνώσεως· ἦτο δὲ ἡ νέα αὕτη ἡ εἰς τὸν μαγνητικὸν κόσμον γνωστὴ Πρυδενσία, ἥτις πρὸ τινῶν ἐβδομάδων ἐθαυματούργει ἐνώπιον θεατῶν, οἷς ἐπετρέπετο νὰ ὀρίζωσι, νὰ κανονίζωσι καὶ νὰ μεταβιβάζωσι τὸ πείραμα κατὰ βούλησιν. Τοσαύτη ἦτο ἡ εἰλικρίνεια τοῦ Φραππάρτου! Ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν λοιπὸν τῆς νέας ταύτης, κοιμωμένης, συνεργεία τοῦ μαγνητιστοῦ αὐτῆς, τὸν μαγνητικὸν ὕπνον, ἐτέθη τὸ ἐξῆς σύστημα στρωμάτων· α) ταινία ἐκ λεπτοῦ ὑφάσματος μετὰξῆς, ἐμβαπτιθεῖσα πρότερον εἰς διάλυσιν κόμμεος, ἐκάλυπτε τοὺς βολβοὺς τῶν ὀφθαλμῶν· β) στρώμα πηλοῦ, ἔχον πάχος 5 ἢ 6 γραμμῶν, καὶ καλύπτον ἐν εἰδει προσωπίδος, τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὴν ρίνα, τὸ μέτωπον καὶ τὰς παρειάς μέχρι τοῦ στόματος· γ) ταινία μέλαινα ἐπὶ τοῦ ἀργιλώδους τούτου στρώματος περιεδέθη ἐν εἰδει περιδέσμου καὶ δ) ἕτερον στρώμα ἀπλωθὲν ἐπὶ τοῦ μέλανος περιδέσμου. Τοῦ συστήματος δὲ τούτου ἐφαρμοσθέντος· ὡς εἴρηται, προσεκλήθη καὶ ἐξήτασα αὐτὸ μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ οὐ μόνον οὐδεμίαν ἔλλειψιν ἀνεκάλυψα, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἡδύναμην νὰ ὑποπτεύσω τοιαύτην. Ἐκόμισαν ἔπειτα βιβλία καὶ ἡ νυκτοβάτης εἶδε καὶ ἀνέγνωσεν. Προσῆ-

νεγκον αὐτῇ παιγνίσματα καὶ ἔπαιξε καλῶς. Ἐπανεβλήθη τὴν ἐπιούσαν καὶ εἶδον αὐτὰ ταῦτα ἑπαναληφθέντα, ὡς καὶ τὴν προτεραίαν. Ὁ Κ. Φραππάρτος ἐξήτησε τότε τὴν γνώμην μου καὶ με' ἡρώτησεν ἂν ἐπίσθην· πρὶν δὲ ἀπαντήσω ἠθέλησα νὰ πειραθῶ καὶ ἐγὼ αὐτὸς εἰς ἑμαυτὸν, ἵνα κρίνω μέχρι τίνος βαθμοῦ ἔφραττε τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ σύστημα τοῦτο τῶν ἐπιδέσμων· συνεργασθεὶς λοιπὸν μετὰ τοῦ διδάκτορος Δεχάμβρου, ἐπίσθην ἐκ τῶν πειραμάτων ὅτι τὸ εἰρημέρον σύστημα οὐδόλως ἐμπόδιζε τὴν δύναμιν, καὶ ὅτι τὸ γῶς ἐκόλως ἡδύνατο νὰ φθάσῃ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ κατὰ πολλὰς διευθύνσεις. Τὰ πειράματα ἡμῶν ταῦτα, δημοσιευθέντα, ἑπανεβλήθησαν καὶ ὑπ' ἄλλων, καὶ αὐτὸς δ' ὁ Κ. Φραππάρτος συγκατατέθη καὶ ἐποίησε τὸ αὐτὸ εἰς ἑαυτὸν προθύμως.

Καὶ δευτέρα τις περίστασις ἐπαρουσιάσθη, ἐπίσης ἀρμυρία πρὸς τὸν σκοπὸν. Νέος εἰκοσαετής ὁ Κάλιξτος, χαίρων εὐρωπαϊκὴν φήμην μαγνητιστοῦ, εἶχε συστήσει πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μαγνητιστοῦ Ριχάρδου, παραστάσεις νυκτοβατικών, ἐθεωρεῖτο δὲ ὡς ὁ περιφημότερος τῶν νυκτοβατῶν διὰ τὸ ἀσύγκριτον τῆς μαγνητικῆς ὁράσεώς του. Πρὸς βεβαίωσιν τούτων ἐπετίθετο ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ποσότης ἐξεσμένου βάμβακος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδεσμος· ἀλλὰ, καὶ τοι ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκαλυμμένους, ὁ Κάλιξτος ἐβλεπεν ἐντελέστατα, τὸ δὲ κοινὸν ἐχειροκρότει ἐνθουσιωδῶς, ἐξελέγχον τρόπον τινὰ ὡς ἀσφους τοὺς φυσικοὺς καὶ φυσιολόγους, ἐπεὶ καὶ ἀνεγίνωσκεν ὁ Κάλιξτος, καὶ ἔπαιξε τὰ παιγνίσματα, καὶ περιέγραφε τὰ ἐνώπιον αὐτοῦ τιθέμενα σώματα, διακρίνων αὐτὰ, καὶ, ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀπεδείκνυν ὅτι, καὶ τοι φέρων τὸν ἐπίδεσμον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐβλεπεν. Ἀλλὰ περὶ τούτου οὐδεμίαν ἀμφισβολίαν εἶχομεν, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ τε καὶ ὁ Δεχάμβρος, ἐπιθέντες εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἐπίδεσμον, κατὰ πάντα ὅμοιον πρὸς τὸν τοῦ Κάλιξτου, δηλονότι κατὰ τε τὸ ποτὸν τοῦ βάμβακος καὶ τὰς λοιπὰς περιστάσεις, ἀπεδείξαμεν ὅτι, καὶ τοι ἐγρηγορούτες, εἶχομεν τὴν αὐτὴν δύναμιν τοῦ διοραῖν, ἣν καὶ ὁ τοσοῦτον κινῶν τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ νέος Κάλιξτος, κοιμώμενος τὸν μαγνητικὸν ὕπνον. Τὸ πείραμα δὲ τοῦτο δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ ἕκαστος, ἐπεὶ γύμνασις τις μόνον εἶναι ἀναγκαία, μέχρις οὗ μάθῃ νὰ ἐκτελῇ αὐτὸ ταχέως καὶ ἀποτελεσματικῶς. Καὶ κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην οὐκ ὀλίγον ἐχάρημεν, πείσαντες τὸν Κ. Φραππάρτον ὅτι καὶ οὗτος, ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, εἶχε τὴν αὐτὴν δύνα-

μιν, ἣν ὁ νυκτοβάτης του, ὃν ἀπεκάλει μαργαρίτην τοῦ πειραματικοῦ μαγνητισμοῦ.

Συνάγεται ἄρα ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς, ἀξίων ἵνα θεωρῇται ὡς ἐπιστήμη, καταντᾷ τρόπος ἀγυρτείας, τῶν ἐκλεγχόντων τοὺς προσηλύτους αὐτῶν ἐν τῇ τάξει τῶν περιέργων καὶ εὐπίστων. Οἱ μαγνητισταὶ οὗτοι ἠθέλησαν νὰ καταλάβωσιν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τὴν θέσιν τῶν θαυματουργῶν, τῶν μάγων καὶ τῶν ἀστρολόγων τῆς ἀρχαιότητος, οἱ δὲ νυκτοβάται τὴν τῶν πυθιάδων. Ἡ δύναμις μάλιστα τούτων ἐπεξετάθη ἐτι πλέον, διότι οὐ μόνον ἐκράτουν πόρρωθεν τὰ νέφη, διέτασσον νὰ βρέξῃ, μετετίθουν σώματα διὰ μόνου τοῦ βλέμματός αὐτῶν, ἀλλ' ἐθεράπευον καὶ πυρέσσοντας, εἰς δέκα λευγῶν ἀπόστασιν εὐρισκομένους, μετεβίβαζον δὲ καὶ νόσον ἀφ' ἐνὸς εἰς ἄλλον ἄνθρωπον *per transplantationem* κτλ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Καὶ τοὶ ἀσθενὲς ὑπάρξαν τὸ ἐπιστημονικὸν κύρος τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, ἤρκεσεν ὅμως ἵνα ἀποπλανήσῃ οὐ μόνον τοὺς ἀπλουτέρους, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους ἐκ τῶν εὐπαιδευτῶν, οἵτινες δὲν ἦσαν ἐξωκειωμένοι τῇ φιλοσοφικῇ μεθόδῳ· διὸ πρόσκομμα οὐ μικρὸν τῇ προόδῳ παρενέβαλλεν οὗτος, ἀξίων νὰ περιβληθῇ χαρακτηρὰ ἐπιστημονικὸν, ἀνώτερον καὶ τοῦ εἰς τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν ἀνήκοντος, ἐπεὶ οἱ θιασῶται καὶ ὁπαδοὶ αὐτοῦ οὐ μόνον δισχυρίσθησαν ν' ἀποδείξωσι τὸ δυνατόν τῶν ὑπερφυσικῶν φαινομένων, ἀλλὰ καὶ τὴν βούλησιν μετὰ τῶν λοιπῶν φυσικῶν δυνάμεων νὰ καταλογίσωσιν ὡς νέαν καὶ πλείστου λόγου ἀξίαν δύναμιν μάλιστα¹. Εὐτυχῶς ὅμως καὶ κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν ἡ ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ Βάκωνος καὶ τοῦ Καρτεσίου θεμελιωθείσα μέθοδος τοῦ ἐρευνᾶν ὠδήγησε τὴν τῶν σοφῶν κρίσιν, ὡς ὁδηγεῖ καὶ ὁ ἐπὶ τῆς πυξίδος βλέπων ἔμπειρος πηδαλιούχος εἰς ἀσφαλῆ ὄρμον τὸ πλοῖον, τὸ ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης σαλευόμενον. Ἐὰν δ' ἐξετάσωμεν διατί ὁ τὴν ἐξήγησιν τῶν διαφορῶν φυσικῶν φαινομένων ἐπιδιώκων περιπίπτει πολλάκις εἰς ἀπάτην, διατί ἐμμένει ἀκολούθως εἰς ταύτην, καὶ διατί μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἐξέρχεται ταύτης, βλέπομεν ὅτι τὸ δυσχερὲς τῆς ἀνακαλύψεως καὶ ἡ σπουδὴ, ἣν καταβάλλει, μάλιστα δὲ ἀκολουθῶν πολλάκις, ὡς μὴ ὠφελεν, ἀρχὰς ψευδεῖς, εἰσὶ τὰ κύρια αἷτια, ἅτινα ἐμβάλλουσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἀπάτην. Ἐπιμένει δὲ

εἰς αὐτὴν καὶ ἐξέρχεται δυσκόλως, διότι, παραδεχθεὶς ἅπαξ τὴν ἐξήγησιν, ἥτις, καὶ τι μὴ ἀληθὴς, ἐγένετο ὅμως ὑπὸ ἀνδρῶν περιωνύμων, κεκτημένων ἐπιστημονικὴν ὑπόληψιν καὶ ὑποστηρίζεται ὑπὸ τούτων, δὲν ἀσπάζεται τὸν νεωτερισμὸν, ὃν ἐνίοτε πολεμοῦσι καὶ ἕτεροι προλήψεις καὶ δοξασίαι ἐρρίζωμεναι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Διὰ ταῦτα ἡ ἀπάτη πολλάκις ἐπικρατεῖ μὲν ἐπὶ πολλὸν χρόνον, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ παντός· ἐπεὶ δὲ ὁ νοῦς ἀπορρίπτει τὰ γινόμενα, ἅμα ἀποδειχθῶσιν ἀντιφατικά, ἀδύνατα, καὶ ἀντίθετα εἰς τοὺς φυσικοὺς νόμους, οὓς ἡ πείρα καὶ ἡ παρατήρησις ἐπεκύρωσαν. Ἀποδείξεις τούτου ἔστω ἡ ἐπὶ πολλοὺς κατὰ συνέχειαν αἰῶνας ἐπικρατήσασα περιπατητικὴ φιλοσοφία, ἥτις ἔπαυσε τοῦ ζῆν, ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου· ἡ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ὡσαύτως κατακυριεύσασα τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων ἀλχημεία, ἥτις ἐπὶ τέλους κατεβλήθη, ἀποδειχθέντος φῶσει ἀνυπάρκτου τοῦ εἰς μόνην τὴν φαντασίαν τῶν ἀλχημικῶν κυρρωρηθέντος φιλοσοφικοῦ λίθου· καὶ ἐν τέλει ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς, ὃν, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὑπεστήριξε συμφέρον ἀσύγγνωστον καὶ δόλος ἀγυρτικὸς μετὰ θρασεῖας τόλμης. Εἴθε ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς νὰ ὑπάρξῃ ἡ τελευταία ψευδेषιστήμη τοῦ ἀνθρώπου· ἐπεὶ δὲ, καθὼς εὐρίσκονται ἄνθρωποι, ζητοῦντες τὸν τετραγωνισμὸν τοῦ κύκλου, τὴν ἀένναον κίνησιν καὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτως οὐδέποτε θέλουσι λείψει καὶ οἱ φαντασιοκοποῦντες, οἱ ἀσπαζόμενοι τὰ ὑπερφυσικά, καὶ οἱ μὴ νομίζοντες παράδοξον τὸ νὰ παραβαίνει ἐνίοτε ἡ φύσις τοὺς νόμους αὐτῆς.

Δ. Σ. ΣΤΡΟΓΜΗΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

ΟΥΑΛΤΕΡ ΣΚΩΤ.

Ὁ Οὐάλτερ Σκὼτ ἔγραφέ ποτε πρὸς φίλον, ζητοῦντα λεπτομερείας περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ του βίου: «Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ὀλίγον γνωστὸς εἰς τὴν φιλολογίαν, μὴ ἔχων νὰ εἴπῃ περισσότερα πράγματα ἀπὸ ἐμέ περὶ τοῦ οἰκιακοῦ του βίου. Ἱστορίαν ἐγώ; Χάριτι θεῖα, Κύριε, δὲν ἔχω καθόλου ἱστορίαν!»

Τῷ ὄντι, ὁ ψάλτης τοῦ Μαρμίων, ὁ ζωγράφος τοῦ Ἰβανῶν, τοῦ Φεργύς καὶ τοσούτων ἄλλων πολεμικῶν ἥρώων, φοβούμενος ὑπὲρ πάν ἄλλο τὰς φιλολογικὰς διαμάχας, προσεπάθησε πάντοτε νὰ συμβιβάσῃ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μυθιστοριογράφου μετὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς ὑπαρξίν ἡρεμον, κανονικὴν καὶ ἄγνωστον πρὸς τὸ πλῆθος.

1. Ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τῆς βουλήτεως ὡς βουλευτικῆς δυνάμεως.